

Сборник съдебна практика

Дело C-571/16

Николай Кантарев
срещу
Българска народна банка

(Преюдициално запитване, отправено от Административен съд Варна)

„Преюдициално запитване — Схеми за гарантиране на депозитите — Директива 94/19/ЕО — Член 1, точка 3, подточка i) — Член 10, параграф 1 — Понятие за неналичен депозит — Отговорност на държава членка за вреди, причинени на частноправни субекти от нарушения на правото на Съюза — Достатъчно съществено нарушение на правото на Съюза — Процесуална автономия на държавите членки — Принцип на лоялно сътрудничество — Член 4, параграф 3 ДЕС — Принципи на равностойност и ефективност“

Резюме — Решение на Съда (пети състав) от 4 октомври 2018 г.

1. *Преюдициални въпроси — Допустимост — Граници — Хипотетични въпроси, поставени при условия, изключващи ползата от отговор*

(член 267 ДФЕС)

2. *Свобода на установяване — Свободно предоставяне на услуги — Кредитни институции — Схеми за гарантиране на депозитите — Директива 94/19 — Неналичност на депозит — Национална правна уредба, според която установяването на тази неналичност зависи от неплатежоспособността на кредитната институция и от отнемането на нейния банков лиценз — Недопустимост — Отклоняване от сроковете, предвидени за установяване на неналичността и за изплащане на депозитите — Недопустимост*

(член 1, точка 3 и член 10, параграф 1 от Директива 94/19 на Европейския парламент и на Съвета, изменена с Директива 2009/14)

3. *Свобода на установяване — Свободно предоставяне на услуги — Кредитни институции — Схеми за гарантиране на депозитите — Директива 94/19 — Неналичност на депозит — Установяване с изричен акт на компетентния национален орган*

(член 1, точка 3, подточка i) от Директива 94/19 на Европейския парламент и на Съвета, изменена с Директива 2009/14)

4. *Свобода на установяване — Свободно предоставяне на услуги — Кредитни институции — Схеми за гарантиране на депозитите — Директива 94/19 — Неналичност на депозит — Поставяне на установяването на тази неналичност в зависимост от предварително искане за плащане — Недопустимост*

(член 1, точка 3, подточка i) от Директива 94/19 на Европейския парламент и на Съвета, изменена с Директива 2009/14)

5. *Свобода на установяване — Свободно предоставяне на услуги — Кредитни институции — Схеми за гарантиране на депозитите — Директива 94/19 — Права, предоставени на частноправни субекти — Член 1, точка 3, подточка i) — Нарушение от държава членка — Задължение за поправяне на вредите, причинени на частноправни субекти — Условия — Достатъчно съществено нарушение — Причинно-следствена връзка между това нарушение и вредата — Проверка от страна на националната юрисдикция*

(член 1, точка 3, подточка i) от Директива 94/19 на Европейския парламент и на Съвета, изменена с Директива 2009/14)

6. *Право на Европейския съюз — Права, предоставени на частноправни субекти — Нарушение от държава членка — Задължение за поправяне на вредите, причинени на частноправни субекти — Начини на обезщетяване — Приложение на националното право — Спазване на принципите на ефективност и равностойност — Национална правна уредба, която предвижда два различни способа за защита, които предполагат спазването на различни условия — Национална правна уредба, съгласно която, за да имат право на обезщетение, правните субекти са длъжни да докажат наличието на виновно поведение — Национална правна уредба, която предвижда плащането на проста или пропорционална на цената на иска такса — Национална правна уредба, съгласно която правото на обезщетение зависи от предварителната отмяна на административния акт, от който е настъпила вредата — Допустимост — Условия — Национална правна уредба, съгласно която правото на обезщетение зависи от спазването на допълнителното условие вредата да е причинена умишлено от съответния национален орган — Недопустимост*

(член 4, параграф 3 ДЕС)

1. Вж. текста на решението.

(вж. т. 42—45)

2. Член 1, точка 3 и член 10, параграф 1 от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 година относно схемите за гарантиране на депозити, изменена с Директива 2009/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2009 г., трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат, от една страна, национално законодателство, съгласно което установяването на неналичността на депозитите зависи от неплатежоспособността на кредитната институция и от отнемането на нейния банков лиценз, и от друга страна, отклоняване от предвидените от тези разпоредби срокове за установяване на неналичността и за изплащане на депозитите по съображение, че е необходимо кредитната институция да бъде поставена под специален надзор.

(вж. т. 69; т. 1 от диспозитива)

3. Член 1, точка 3, подточка i) от Директива 94/19, изменена с Директива 2009/14, трябва да се тълкува в смисъл, че неналичността на депозитите по смисъла на тази разпоредба трябва да се установи с изричен акт на компетентния национален орган и не може да бъде извеждана от други актове, като решението на Българската народна банка, с което Корпоративна търговска банка е поставена под специален надзор, нито презумирана въз основа на обстоятелства като тези в главното производство.

(вж. т. 78; т. 2 от диспозитива)

4. Член 1, точка 3, подточка i) от Директива 94/19, изменена с Директива 2009/14, трябва да се тълкува в смисъл, че предварителното предявяване от титуляря на банков депозит до съответната кредитна институция на искане за плащане, което не е изпълнено, не може да бъде условие за установяване на неналичността на този депозит по смисъла на тази разпоредба.

(вж. т. 87; т. 3 от диспозитива)

5. Член 1, точка 3, подточка i) от Директива 94/19, изменена с Директива 2009/14, има директен ефект и представлява правна норма, целяща да се предоставят на частноправните субекти права, които да позволят на вложителите да предявяват иски за обезщетяване за вредите от късното изплащане на депозитите. Запитващата юрисдикция е тази, която трябва да провери, от една страна, дали фактът, че неналичността на депозитите не е установена в срока от пет дни, предвиден в тази разпоредба, въпреки че са били изпълнени ясно посочените в същата условия, съставлява, при обстоятелствата в главното производство, достатъчно съществено нарушение по смисъла на правото на Съюза, и от друга страна, дали съществува пряка причинно-следствена връзка между това нарушение и вредите, претърпени от вложител като г-н Николай Кантарев.

(вж. т. 117; т. 4 от диспозитива)

6. Член 4, параграф 3 ДЕС, както и принципите на равностойност и ефективност трябва да се тълкуват в смисъл, че при липсата в България на специално производство за ангажиране на отговорността на тази държава членка за вреди от извършено от национален орган нарушение на правото на Съюза:

- допускат национална правна уредба, която предвижда два различни способа за защита, които са от компетентността различни съдилища и предполагат спазването на различни условия, ако запитващата юрисдикция определи дали съгласно националното право отговорността на национален орган като Българската народна банка трябва да бъде ангажирана по Закона за отговорността на държавата или по Закона за задълженията и договорите и ако всеки от двата способа за защита съответства на принципите на равностойност и ефективност,
- не допускат национална правна уредба, съгласно която правото на частноправните субекти на обезщетение зависи от спазването на допълнителното условие вредата да е причинена умишлено от съответния национален орган,
- допускат национална правна уредба, съгласно която, за да имат право на обезщетение, частноправните субекти са длъжни да докажат наличието на виновно поведение, при условие че понятието „виновно поведение“ не надхвърля обхвата на понятието „достатъчно съществено нарушение“, което запитващата юрисдикция следва да провери,
- допускат национална правна уредба, която предвижда плащането на проста или пропорционална на цената на иска такса, при условие че плащането на проста или пропорционална на цената на иска такса не противоречи на принципа на ефективност, което запитващата юрисдикция следва да провери, като вземе предвид какъв е размерът и какво е

значението на таксата, дали пречката, която тя евентуално представлява за достъпа до правосъдие, е непреодолима или не, дали таксата е задължителна и какви са възможностите за освобождаване от нея, и

- допускат национална правна уредба, съгласно която правото на частноправните субекти на обезщетение зависи от предварителната отмяна на административния акт, от който е настъпила вредата, при условие че е разумно това да се изисква от увреденото лице, което запитващата юрисдикция следва да провери.

(вж. т. 147; т. 5 от диспозитива)